

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelmat 2027-2028

Opetus- ja kasvatuslautakunta 16.09.2025
524/02.02.00/2025

Valmistelija opetus- ja kasvatusjohtaja Ronnie Djupsund, talouspäällikkö Kim Salo, ja vastuualuejohtajat

Kaupunginhallitus on 2.6.2025 antanut toimialoille ja lautakunnille ohjeet vuoden 2026 talousarvioesityksen laatimista varten. Kaupunginhallituksen antamat talousarviotyön lähtötiedot ja laadintaohjeet on käsitelty opetus- ja kasvatuslautakunnan kokouksessa 24.6.2025.

Yleistä

Talousarvion vuosittainen valmistelu käynnistyy talousarvioraamien laadinnalla, jotka käsitellään keväisin kaupunginhallituksessa yhdessä talousarvion laadintaohjeiden kanssa. Tavoitteena on asettaa toiminnan ja talouden suunnittelua ohjaavat linjaukset. Kokonaiskuvan muodostamiseksi valmistelussa hyödynnetään ajantasaisinta tietoa toimintaympäristön muutoksista, taloudellisista muuttujista ja kehitysnäkymistä. Talousarvioraamien ja taloussuunnitelmien laadinta perustuu lopulta arvioihin ja skenaarioihin kaupungin talouden todennäköisimmistä kehitysurista.

Vuoden 2026 talousarvioraami ja taloussuunnitelma vuosille 2027–2028 muodostuvat käyttötalous- ja investointisuunnitelmasta, rahoituslaskelmasta sekä talousarvion laadinnan aikataulusta. Kokonaisuus perustuu arvioihin keskeisimmistä toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista sekä muista merkittävistä talouteen vaikuttavista oletuksista.

Talousarvioaraamin tavoitteet vuodelle 2026

Keskeiset talousarvioraamin toimialojen budjetointia ohjaavat tavoitteet ovat:

- Kaupungin ja liikelaitoksen toimintakate vuosimuutos (talousarvio 2025 vrt. talousarvio 2026) on kokonaisuudessaan 5,2%. Tavoitteet ensivuodelle on talousarvioraamissa asetettu lautakunnittain oheismateriaalin mukaisesti.
- Vuosikate suhteessa poistoihin on oltava yli 120 %.
- Investointeja pitää priorisoida edelleen velkaantumisen ja lainakannan hillitsemiseksi. Vuosien 2026–2028 nettoinvestointikatto on yhteensä 120 miljoonaa euroa.
- Talousarvioon sisällytetään vain välttämättömät ja käynnissä olevat hankkeet.
- Talousarvion sitovuustasoja kiristetään.
- Talousohjelman toimenpiteet toteutetaan.
- Arvioida henkilöstörakenteen ja siihen liittyvien kustannusten vaikutusta.

Opetus- ja kasvatustalouden talousarvion määrärahojen keskeiset taustaoletukset vuodelle 2026

- Toimintatuotoissa ei ennakoida merkittäviä muutoksia vuoteen 2025 verrattuna. Valtiovarainministeriön laskelmien mukaan Kokkolan kaupungin kotikuntakorvaukset laskevat, ja tämä on huomioitu esityksessä. Varhaiskasvatuspalveluiden maksutuotot on arvioitu pysyvän samalla tasolla.
- Henkilöstömenot kasvavat sopimuskorotusten seurauksena. Lisäksi esityksessä on huomioitu lukuvuodelle 2025–2026 tehdyt päätökset tuntikehyksestä sekä koulunkäynnin ohjaajien resursseista. Varhaiskasvatuksen osalta joudutaan jatkamaan vakanssien muutoksia, jotta pystytään vastaamaan 2030 tulevaan lainsäädännön muutokseen pätevyyksistä.
- Esityksessä on huomioitu 1.8.2025 voimaan tulevat perusopetusasetuksen muutokset. Muutoksen myötä opetusta annetaan vuosiluokilla 1 ja 2 keskimäärin vähintään 21 tuntia viikossa ja vuosiluokalla 3 vähintään 23 tuntia viikossa.
- Oppimisen tuen uudistus astui voimaan 1.8.2025. Sen käyttöönotossa on meneillään lukuvuoden mittainen siirtymävaihe. Uudistus edellyttää ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja niiden resursoinnin uudelleenarviointia. Oppimisen tuen resursointi esi- ja perusopetuksessa lukuvuodelle 2026–2027 tulee tehdä uuden lainsäädännön mukaisesti. Koska lakimuutos on hiljattain astunut voimaan, sen taloudellisia vaikutuksia ei vielä voida täysin arvioida.
- Uudistukset oppimisen tuessa ja perusopetusasetuksessa aiheuttavat koulutuksen järjestäjille lisäkustannuksia. Valtion on tarkoitus korvata pysyvät lisäkustannukset osana kuntien peruspalvelujen valtionosuutta. Lakimuutosten voimaantulon jälkeen valtio on kuitenkin esittänyt merkittäviä valtionosuusleikkauksia, jotka lisäävät kuntatalouden epävarmuutta.
- Koulujen ja päiväkotien rakentaminen, kiinteistöjen ylläpito ja uusiminen ovat lisänneet kiinteistökustannuksia. Lisäksi esityksessä on huomioitu opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden osuus Kokkolan Urheilupuisto Oy:n käytöstä vuonna 2026.
- Esi- ja perusopetuksen koulukuljetuskustannukset ovat nousseet. Kasvuun vaikuttavat mm. polttoaineen hinnan nousu, julkisen liikenteen muutokset sekä kilpailun puute erityisesti kaupunkikeskustan ulkopuolella.
- Esityksessä on otettu huomioon henkilöstökulujen ylittyminen perusopetuksen vastuualueella vuoden 2025 aikana.
- Palvelujen ostoissa merkittävimmät muutokset koskevat koulukuljetus- ja ruokapalvelukustannuksia sekä eräitä sisäisiä laskennallisia eriä. Varhaiskasvatuspalveluilla lisänä on myös uuden palveluseteliyksikkö Norlandia Valon kustannukset. Palvelusetelin määrärahaa pitää varata koko vuodelle 2026. Vuokrakulut ovat myös kasvaneet vuoden 2025 talousarvioon verrattuna, erityisesti Piispanmäen uusien tilojen käyttöönoton vuoksi.

- Laajamittainen kouluverkkouudistus astui voimaan syksyllä 2025. Sen toimeenpanoa ja vakiinnuttamista jatketaan vuonna 2026. Uudistus vaikutti oppilasvirtoihin, mutta ei merkittävästi lisännyt opetuksen henkilöstökuluja. Lukuvuodelle 2026–2027 on tarpeen noudattaa tarkkaa kulukuria kaikissa opetus- ja kasvatuslautakunnan alaisissa yksiköissä.

Sivistyskeskus ja taloushallintopalvelut ovat laatineet liitteeseen A lautakunnan käyttötalouden talousarvioesityksen vuodelle 2026;

Liite A § 32 Käyttötalouden talousarvioesitys

Vastuualueet ovat päivittäneet vuoden 2026 talousarvioesityksensä omat kaupunkistrategiaan perustuvat tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit TargetorPro -järjestelmään.

Lautakunnan tavoitteet ja toimenpiteet ja mittarit esitetään vastuualueittain vuodelle 2026

Liite B § 32 Lautakunnan toimenpiteet ja mittarit vastuualueittain vuodelle 2026

Investoinnit 2026–2028

Investointiosassa olevat uusien tilojen toteuttamiseen ja kalustamiseen suunnattavat määrärahat tulee varata taloussuunnitelmaan siten kuin valtuuston päätös hankkeiden toteutumisvuosista edellyttää. Lisäksi esityksessä on vuosittaisia kohdeinvestointeja.

Opetuspalvelut on koonnut liitteeseen C lautakunnan tulevan vuoden talousarvion investointiosan

Liite C § 32 Talousarvion investointiosa

Opetus- ja kasvatusjohtaja

Lautakunta päättää hyväksyä suomenkielisten opetuspalvelujen jaoston osalta

- 1 opetus- ja kasvatuslautakunnan talousarvioehdotuksen vuodelle 2026 ja taloussuunnitelmaehdotuksen vuosille 2027–2028
- 2 lautakuntaa koskevat tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit
- 3 ehdotuksen investoinneista vuosille 2026–2028.

Päätös